

ข่าวพยากรณ์และเตือนภัยการระบาดของศัตรูพืช !!!

สำนักงานเกษตรจังหวัดตราด

“ลดต้นทุนและปลอดภัย หากเกษตรกรใช้การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน”

ประจำเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ (ฉบับที่ ๑๒/๒๕๖๔)

แมลงวันพริก

ในช่วงนี้ เกษตรกรมีการปลูกพริกและส่วนใหญ่อยู่ในระยะติดผลจนถึงเก็บเกี่ยวซึ่งเป็นระยะที่เหมาะสมสำหรับการทำลายของหนอนแมลงวันพริก สำนักงานเกษตรจังหวัดตราดจึงขอแจ้งให้เกษตรกรหมั่นสำรวจแปลงปลูกพริกและเฝ้าระวังการระบาดของหนอนแมลงวันพริก

รูปร่างลักษณะและชีวประวัติ

แมลงวันพริก จัดเป็นแมลงวันผลไม้ชนิดหนึ่ง ที่สร้างความเสียหายให้กับผลผลิตการเกษตรโดยเฉพาะพริก ในตระกูลพริก-มะเขือ มีชื่อสามัญว่า solanum fruitfly และมีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Bactrocera latifrons* (Hendel) ตัวเต็มวัยเพศเมียมีอวัยวะวางไข่ (ovipositor) ที่แหลมและแข็งแรง แขนงผิวของเนื้อเยื่อพีชลิก ๐.๕-๑.๐ มิลลิเมตรเพื่อวางไข่ที่มีลักษณะรูปร่างยาวรี สีขาวขุ่น ผิวเป็นมันสะท้อนแสง เมื่อใกล้ฟักสีของไข่จะเข้มขึ้น ระยะไข่ ๒-๓ วัน ก็จะฟักเป็นตัวหนอนมีลักษณะหัวแหลมท้ายป้าน มีสีขาว หรือสีใกล้เคียงกับสีของพืชอาหาร ตัวหนอนเคลื่อนที่โดยการยืดหดลำตัวซึ่งเป็นปล้องๆ ส่วนหัวมีปากเป็นตะขอแข็งสีดำหนึ่งคู่เรียกว่า “mouth hook” ซึ่งเป็นอวัยวะที่หนอนใช้ขบไชกินเนื้อเยื่อภายในผลพริกทำให้ผลพริกเน่าและร่วง นอกจากนี้ตัวหนอนยังมีความสามารถพิเศษในการงอตัวและติดกระเด็นไปได้ไกล (หนอนวัย ๓) ซึ่งช่วยให้หนอนหาที่เหมาะสมเพื่อเข้าดักแด้ในดิน ระยะหนอนมี ๓ ระยะ (๘-๑๐ วัน) ดักแด้มีรูปร่างกลมรีคล้ายถังเบียร์ ไม่เคลื่อนไหว ระยะแรกจะมีสีขาวและค่อยเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล สีจะเข้มขึ้นเรื่อยๆ ระยะดักแด้ ๑๑-๑๔ วัน ก็จะออกเป็นตัวเต็มวัยซึ่งมีปีกบางใสสะท้อนแสงและมีแถบสีเหลืองที่ส่วนอก จึงเรียกว่า “แมลงวันทอง” ในระยะตัวเต็มวัยมีอายุเฉลี่ย ๗-๑๘ วัน โดยตลอดวงจรชีวิตจากไข่ถึงตัวเต็มวัยใช้เวลา ๒๓-๒๕ วัน

ไข่

หนอน

ดักแด้

ตัวเต็มวัย

วงจรชีวิตของแมลงวันพริก *Bactrocera latifrons* (Hendel)

ลักษณะการทำลาย

การเข้าทำลายของแมลงวันพริกเกิดจากตัวเต็มวัยเพศเมียใช้อวัยวะวางไข่แทงลงไปบนผลพริกเพื่อวางไข่ ตัวหนอนจะขบไชกินไส้ในผลพริกทำให้พริกเน่าและร่วง ในระยะเริ่มแรกจะสังเกตเห็นยุงอาจพบอาการเข้าบริเวณใต้ ผิวเปลือกเมื่อหนอนโตขึ้นเรื่อย ๆ จะทำให้ผลเน่าและและมีน้ำไหลเยิ้มออกทางรูที่หนอนเจาะออกมาเพื่อเข้าดักแด้ในดิน นอกจากนี้ร่องแผลที่เกิดขึ้นจากการวางไข่ของแมลงยังส่งผลให้เชื้อจุลินทรีย์สาเหตุโรคพืชเข้าทำลายตามทำให้ผลเน่าและร่วงหล่นก่อนระยะเก็บเกี่ยว ในพื้นที่ที่ไม่มีการป้องกันหรือควบคุมแมลงวันพริกความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการเข้าทำลายอาจรุนแรงมากถึง ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องป้องกันการเข้ามาทำลายผลผลิตพริกของแมลงวันพริก *B. latifrons* เพื่อลดความเสียหายที่อาจเกิดจากการเข้าทำลายของแมลงชนิดนี้

ลักษณะการทำลายของแมลงวันพริก

การแพร่กระจาย

แมลงวันพริกมีเขตแพร่กระจายทั่วประเทศไทย พบเข้าทำลายพืชในวงศ์ Solanaceae จำพวกพริก-มะเขือ ได้แก่ พริกชี้หนู พริกชี้ฟ้า มะเขือเปราะ มะเขือยาว มะเขือกรอบ มะเขือพวง มะแว้งต้น และมะแว้งเครือ เป็นต้น

ศัตรูธรรมชาติ

ตัวห้ำ : มดคันไฟ *Pheidologeton diversus*

ตัวเบียน : แตนเบียนหนอน *Diachasmimorpha longicaudata* (Ashmead) และแตนเบียนไข่ *Fopius arisanus* (Sonan)

การป้องกันและกำจัด

๑. วิธีเขตกรรม เช่น ทำความสะอาดแปลงปลูก โดยการเก็บผลพริกที่ร่วงหล่นทำลาย เพื่อลดแหล่งเพาะพันธุ์ของแมลงวันพริก หรือทำลายพืชอาศัยที่อยู่รอบๆ แปลงปลูกพริก

๒. การใช้น้ำมันปิโตรเลียม ได้แก่ ดีซี ตรอน พลัส ๘๓.๙% EC หรือ เอส เค ๙๙ ๘๓.๙% EC หรือซันสเปรย์ อัลตรา ฟรายด์ ๘๓.๙% EC อัตรา ๖๐ มิลลิลิตร/น้ำ ๒๐ ลิตร

๓. การใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัด เช่น เชื้อราบีบิวเวอเรีย เชื้อราเมตาไรเซียม

๔. การใช้สารเคมี

การใช้สารเคมีกำจัดหนอนแมลงวันพริกทำได้ค่อนข้างลำบาก เนื่องจากตัวหนอนอาศัยอยู่ในผลพริก โอกาสที่สารเคมีจะสัมผัสตัวหนอนโดยตรงและทำให้หนอนตายจึงเป็นไปได้ยาก ทำให้การใช้สารเคมีฉีดพ่นไม่สามารถควบคุมหนอนแมลงวันพริกได้ และยังทำให้สารเคมีตกค้างในผลผลิตอีกด้วย หากจะใช้สารเคมีฉีดพ่นควรใช้ตั้งแต่พืชเริ่มออกดอกเพื่อไม่ให้ตัวเต็มวัยมาวางไข่บนผลพริก สารเคมีที่แนะนำ ได้แก่ มาลาไรออน ไซเปอร์เมทริน ไดเมโทเอต และไดคลอวอส อัตราการใช้ตามคำแนะนำในฉลาก โดยฉีดพ่นให้ทั่วต้นพืชทุก ๗ วัน และเว้นระยะก่อนการเก็บเกี่ยวผลผลิตอย่างน้อย ๗ วัน

๕. การใช้สารล่อ

ก. การใช้สารล่อแมลงวันผลไม้ตัวผู้ สารเคมีที่ใช้เป็นสารล่อนี้จะสามารถดึงดูดได้เฉพาะแมลงวันผลไม้ตัวผู้เท่านั้น และการใช้สารล่อนี้จะต้องคำนึงถึงแมลงที่ต้องการให้เข้ามาในกับดักด้วย เพราะแมลงวันผลไม้มีความเฉพาะเจาะจงกับสารล่อแต่ละชนิด โดยสารล่อที่มีประสิทธิภาพในการดึงดูดแมลงวันพริก *Bactrocera latifrons* ได้ดีคือ สารลาติ-ลัวร์ (liti-lure) สารเคมีในกลุ่ม α -ionone และ α -ionol ทุกชนิด

ข. การใช้เหยื่อโปรตีน โดยการนำเอาไฮสโตโปรตีนออโตไลเสท (Protein autolysate) ผสมกับสารเคมีกำจัดแมลงมาเป็นเหยื่อล่อแมลงวันพริก โดยใช้ไฮสโตโปรตีนออโตไลเสท ๘๐๐ ซีซี ผสมสารเคมีมาลาไรออน ๘๓% จำนวน ๒๘๐ ซีซี ผสมน้ำ ๒๐ ลิตร พ่นเป็นจุดๆ เท่านั้น วิธีการนี้ให้ผลที่ดีมาก นอกจากจะประหยัดทั้งค่าใช้จ่ายในการใช้สารฆ่าแมลงและแรงงานแล้ว ยังเป็นพิษต่อสภาพแวดล้อม แมลงผสมเกสร รวมทั้งตัวห้ำ-ตัวเบียนน้อยลง ที่สำคัญคือสารนี้สามารถดึงดูดได้ทั้งแมลงวันพริกตัวผู้และตัวเมีย ซึ่งจะช่วยลดอัตราการเข้าทำลายของแมลงวันพริกได้เป็นอย่างดี

กลุ่มอารักขาพืช สำนักงานเกษตรจังหวัดตราด

๔๖ ถ. ราษฎร์นิยม ต. บางพระ อ. เมืองตราด จ. ตราด

โทร. ๐๓๙-๕๑ ๑๐๐๘ โทรสาร ๐๓๙-๕๒๓๓๘๕

<http://www.trat.doe.go.th>

E-mail: aragkha_trat@hotmail.com

ผู้จัดทำ: นางสาวครองทรัพย์ สิงหราช ที่ปรึกษา: นายสายชล เจริญพร